

**НАСТАВНО–НАУЧНОМ ВИЈЕЋУ
ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА
СЕНАТУ УНИВЕРЗИТЕТА У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ**

Предмет: Извјештај комисије о пријављеним кандидатима за избор у академско звање редовног или ванредног професора, ужа научна област: **Специфични језици (Англистика)**.

Одлуком Наставно-научног вијећа Филозофског факултета у Палама, Универзитета у Источном Сарајеву, на 264. седници ННВ (број: 1415/19, од 14. 5. 2019. године), именовани смо у Комисију за разматрање конкурсног материјала и писање извјештаја по конкурс, објављеном у дневном листу „Глас Српске“ од 8. 5. 2019. године, за избор у академско звање редовног или ванредног професора, ужа научна област **Специфични језици (Англистика)**.

ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Састав комисије ¹ са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назив научне области, научног поља и уже научне/умјетничке области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:
1. Проф. др Предраг Новаков, редовни професор, предсједник Научна област: Хуманистика Научно поље: Језици и књижевност Ужа научна/умјетничка област: Англистика Датум избора у звање: 2. 7. 2009. године Универзитет у Новом Саду Филозофски факултет
2. Проф. др Снежана Билбија, редовни професор у пензији, члан Научна област: Хуманистика Научно поље: Језици и књижевност Ужа научна/умјетничка област: Енглеска лингвистика Датум избора у звање: 2003. година Универзитет у Сарајеву Филозофски факултет
3. Проф. др Јелена Филиповић, редовни професор, члан Научна област: Хуманистика Научно поље: Језици и књижевност Ужа научна/умјетничка област: Шпански језик и хиспанска лингвистика Датум избора у звање: 30. 12. 2010. године Универзитет у Београду Филолошки факултет

¹ Комисија се састоји од најмање три наставника из научног поља, од којих је најмање један из уже научне/умјетничке за коју се бира кандидат. Најмање један члан комисије не може бити у радном односу на Универзитету у Источном Сарајеву, односно мора бити у радном односу на другој високошколској установи. Чланови комисије морају бити у истом или вишем звању од звања у које се кандидат бира и не могу бити у сродству са кандидатом.

На претходно наведени конкурс пријавио се један кандидат:

1. Јелена (Милорад) Марковић

На основу прегледа конкурсне документације, а поштујући прописане чланове² 77. Закона о високом образовању („Службени гласник Републике Српске“ бр. 73/10, 104/11, 84/12, 108/13, 44/15, 90/16), чланове 148. и 149. Статута Универзитета у Источном Сарајеву и чланове 5., 6. и 38.³ Правилника о поступку и условима избора академског особља Универзитета у Источном Сарајеву, Комисија за писање извјештаја о пријављеним кандидатаима за изборе у звања, Наставно-научном вијећу Филозофског факултета и Сенату Универзитета у Источном Сарајеву подноси слиједећи извјештај на даље одлучивање:

ИЗВЈЕШТАЈ

КОМИСИЈЕ О ПРИЈАВЉЕНИМ КАНДИДАТИМА ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ

I ПОДАЦИ О КОНКУРСУ
Одлука о расписивању конкурса, орган и датум доношења одлуке
Сенат Универзитета у Источном Сарајеву, број: 01-С-158-LXIV/19 од 25. 4. 2019. год.
Дневни лист, датум објаве конкурса
„Глас Српске“, 8. 5. 2019. године
Број кандидата који се бира
1 (један)
Звање и назив уже научне/умјетничке области, уже образовне области за коју је конкурс расписан, списак предмета
Избор наставника у звање редовног или ванредног професора за ужу научну област Специфични језици (Англистика)
Број пријављених кандидата
1 (један)

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТИМА
ПРВИ КАНДИДАТ
1. ОСНОВНИ БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ
Име (име једног родитеља) и презиме
Јелена (Милорад) Марковић
Датум и мјесто рођења
26. 1. 1975. године, Пљевља
Установе у којима је кандидат био запослен

² У зависности од звања у које се кандидат бира, наводи се члан 77. или 78. или 87.

³ У зависности од звања у које се кандидат бира, наводи се члан 37. или 38. или 39.

<ul style="list-style-type: none"> • Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет, 2004– • Универзитет у Београду, Филолошки факултет, 2002/2003. година • Гимназија „Танасије Пејатовић“, Пљевља, 1998–2002.године
Звања/радна мјеста
<ul style="list-style-type: none"> • наставник на универзитету (ванредни професор) • наставник на универзитету (доцент) • сарадник на универзитету (виши асистент) • лектор – приправник • наставник енглеског језика (у средњој школи)
Научна област
Хуманистичке науке, Језици и књижевност
Чланство у научним и стручним организацијама или удружењима
<ul style="list-style-type: none"> • Члан је међународне асоцијације истраживача под називом <i>Learner Corpus Association (LCA)</i>, при Центру за англистичку корпусну лингвистику у Белгији (www.learnercorpusassociation.org) • Члан је <i>Друштва за примењену лингвистику Србије (ДПЛС)</i>, са седиштем у Новом Саду (http://dpls-alas.rs) • Члан је Редакције Филозофског факултета на Палама • Члан је Међународног уређивачког одбора часописа <i>Комуникација и култура online</i>
2. СТРУЧНА БИОГРАФИЈА, ДИПЛОМЕ И ЗВАЊА
Основне студије/студије првог циклуса
Назив институције, година уписа и завршетка
Филолошки факултет Универзитета у Београду (1993–1998)
Назив студијског програма, излазног модула
Енглески језик и књижевност
Стечени академски назив
Професор енглеског језика и књижевности
Постдипломске студије/студије другог циклуса
Назив институције, година уписа и завршетка
Филолошки факултет Универзитета у Београду (2000–2004)
Назив студијског програма, излазног модула
Методика наставе енглеског језика и књижевности
Стечени академски назив
Магистар филолошких наука
Наслов магистарског рада
<i>Развијање вештине читања у настави енглеског језика на различитим нивоима учења</i>
Ужа научна/умјетничка област
Специфични језици (Англистика)
Докторат/студије трећег циклуса
Назив институције, година уписа и завршетка (датум пријаве и одбране дисертације)
Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет (2005–2008), одбранила докторску дисертацију 22. 3. 2008. године.
Наслов докторске дисертације

Опис и коришћење стратегија читања на енглеском језику као страном на трећој и четвртој години студија енглеског језика и књижевности

Ужа научна област

Специфични језици (Англистика)

Претходни избори у звања (институција, звање и период)

1⁴. Универзитет у Источном Сарајеву, виши асистент (2005–2008)

2. Универзитет у Источном Сарајеву, доцент (2008–2013)

3. Универзитет у Источном Сарајеву, ванредни професор (2013–)

3. НАУЧНА/УМЈЕТНИЧКА ДЈЕЛАТНОСТ КАНДИДАТА

Радови прије првог и/или посљедњег избора/реизбора

У изборном периоду вишег асистента:

- **Радови:**

(2004). Новине у настави лексике страних језика. У: Бранковић, Д. (ур.). *Традиција и савременост: зборник радова са научног скупа* (139–151). Бања Лука: Филозофски факултет.

(2004/2005). Екстензивно читање у настави страних језика. *Радови Филозофског факултета на Палама*, 6–7, 491–499.

(2005). Reading as a Linguistic and Cognitive Process. U: Rasulić, K. & I. Trbojević (ur.). *Interfaces and Integrations ELLSSI 75 Proceedings*, vol. 2 (149–158), Belgrade: Faculty of Philology.

У изборном периоду доцента:

- **Монографија:**

(2013). *On the English Verb*. Pale: Faculty of Philosophy. 189 str. ISBN 978-99938-47-56-4. COBISS.BH-ID 3776024.

- **Радови:**

(2008). Comparing and Contrasting Reading Strategies Perceptions of English Language Students of Different L1 Backgrounds. U: Rasulić, K. & I. Trbojević (ur.). *ELLSSAC Proceedings*, vol. 1 (707–718). Belgrade: Faculty of Philology.

(2011). О одабраним терминима примењене лингвистике на енглеском и српском језику. *Радови Филозофског факултета*, 12, 409–419.

(2010). Инфинитивна клауза као комплемент придева у савременом енглеском језику. У: Ковачевић, М. (ур.). *Интердисциплинарност и јединство савремене науке (зборник радова са научног скупа)*, 4/1 (135–146). Пале: Филозофски факултет.

⁴ Навести све претходне изборе у звања.

- (2011). State and Event Senses of Verbs Revisited. U: Spremić, M. & B. Đorić-Francuski (ur.). *ELLSIR Proceedings*, vol. 1 (175–187). Belgrade: Faculty of Philology.
- (2012). Applied Linguistics University Courses Among English Language Students. *Радови Филозофског факултета*, 13, 215–229.
- (2012). Идентитет времена у језику (просто прошло и просто садашње време у енглеском језику). У: Ковачевић, М. (ур.). *Наука и идентитет (зборник радова са научног скупа)*, 6/1 (17–27). Пале: Филозофски факултет.
- (2013). Настава страног језика и традиција. У: Ковачевић, М. (ур.). *Наука и традиција (зборник радова са научног скупа)*, 7/1 (183–192). Пале: Филозофски факултет.
- (2014). The (Im)Perfective English Perfect. U: Paunović, Z., Daničić, M., Gledić, B. & J. Matic (ur.). *ELLSEE Proceedings* (61–73). Belgrade: Faculty of Philology.

• **Излагања на конференцијама у звањима вишег асистента и доцента:**

- 2004. год., *Традиција и савременост*, Филозофски факултет, Бања Лука
- 2004. год., *ELLSSI 75*, Филолошки факултет, Београд
- 2007. год., *ELLSSAC*, Филолошки факултет, Београд
- 2009. год., *ELLSIR*, Филолошки факултет, Београд
- 2011. год., *Наука и идентитет*, Филозофски факултет, Пале
- 2012. год., *ELLSEE*, Филолошки факултет, Београд
- 2012. год., *Наука и традиција*, Филозофски факултет, Пале
- 2013. год., *CELLS – Going Against the Grain*, Филолошки факултет, Бања Лука
- 2013. год., *Наука и глобализација*, Филозофски факултет, Пале

Радови последице последњег избора/реизбора⁵

• **Монографије након последњег избора:**

Марковић, Ј. (2017). *Стратегије читања на страном језику*. Пале: Филозофски факултет. 186 стр. ISBN 978-99938-47-84-7, COBISS.RS-ID 6425880.

Монографија *Стратегије читања на страном језику*, с једне стране, пружа обиље релевантних података повезаних са тематиком монографије (о читању и стратегијама читања, али и о примењеној лингвистици уопште), а с друге приказује емпиријска истраживања ауторке (квантитативна и квалитативна) о стратегијама читања.

Ауторка најпре дефинише теоријско-практичне аспекте стратегија читања како на матерњем тако и на страном језику и усредсређује се на анализу теоријских

⁵ Навести кратак приказ радова и књига (научних књига, монографија или универзитетских уџбеника) релевантних за избор кандидата у академско звање.

постулата теорије читања усмерене на енглески као страни језик. Ауторка овом задатку приступа интердисциплинарно, не раздвајајући активност читања од текста и анализе дискурса, те бавећи се концептима кохезије, кохеренције и анализом жанрова. Затим пажљиво разлаже сличности и разлике између процеса читања на матерњем и на страном језику, и уводи услове структуралног условљавања и језичког прага који утичу на развој читалачке компетенције на страном језику. Даље ауторка даје преглед општих стратегија учења које преноси у сферу усвајања и учења страног језика (когнитивни и социо-културни приступи, као и мултидимензионални оквир који нуди корелацију когниције, социо-културног контекста и стратегија учења).

Централно поглавље приказује резултате ауторкиних емпиријских истраживања о стратегијама читања. Најпре су представљени резултати добро промишљеног базичног квантитативно-квалитативног истраживања, а затим даље допуњени резултатима две комплементарне студије случаја, спроведене у Источном Сарајеву и Орхусу у Данској. На основу свих спроведених истраживања ауторка закључује да су глобалне стратегије од кључног значаја за успешност читања, док су помоћне стратегије веома хетерогене и стога подложне утицају више различитих психолингвистичких и социолнговистичких фактора. Варијабле рода и старости показале су се као значајне у квалитативном истраживању, као и тенденција да се при читању користе већ познате стратегије, уз релативан отклон према критичком читању и процени текста.

Последње, закључно поглавље садржи завршно резимирање полазних теоријских основа и сазнања из емпиријских истраживања, чиме се даје значајан допринос проучавању комплексне тематике читања на страном језику. На самом крају монографије налазе се добро осмишљени и корисни додаци, са табелама, графиконима, узорцима коришћених текстова и драгоценим деловима транскрипата из разговора са испитаницима, који отварају простор за директно представљање гласа испитаних.

Монографија *Стратегије читања на страном језику* одлично је структурирана, написана јасним стилем који указује на промишљеност и одлично познавање тематике, а аргументација је адекватно пропраћена упућивањем на релевантну литературу. Истраживања приказана у овој монографији спроведена су методолошки беспрекорно, а њихови научно значајни резултати зналачки и детаљно су прокоментарисани и образложени. Стога монографија представља значајан допринос примењенолингвистичким истраживањима како у нашој академској средини, тако и на међународном плану.

Марковић, Ј. (2019). *Кроз призму контрастивне анализе међујезика*. Пале: Филозофски факултет. 139 стр. ISBN 978-99938-47-98-4, COBISS.RS-ID 8000536.

Монографија *Кроз призму контрастивне анализе међујезика* обрађује један од савремених трендова у примењеној лингвистици, „нови тип контрастивне анализе“

као сегмент примењене лингвистике који истражује међујезик и подразумева анализу грешака – отуда и наслов монографије.

Први део монографије је теоријско-историографског карактера. Ауторка веома зналачки, уз одговарајуће позивање на релевантну новију литературу, приказује основну терминологију, као и интегрисани контрастивни модел у којем је један од централних сегмената истраживање трансфера из матерњег у страни језик. Уз то, ауторка разматра и ученичке корпусе и илуструје њихову примену у неколико ранијих студија, наводећи типове ових корпуса, те софтвере који се користе за њихову анализу. При крају овог поглавља расправља се о могућим слабостима оваквог контрастивног приступа, укључујући и преиспитивање термина *грешка*, уз закључак да корпуси и њихово контрастирање, и поред извесних недостатака, често представљају једини начин да се дође до релевантних увида у примењеној лингвистици.

Други део јесте истраживачког карактера, а обухвата две детаљне студије базиране на теоријско-методолошким постулатима представљеним у првом поглављу. Једна од студија бави се конкретним видом контрастирања глагола *make* у продукцији на енглеском језику у три корпуса (на пример, узрочна, копулативна употреба, колоцирање), неизворном србофонох говорника енглеског језика и два изворна корпуса, говорника британске и америчке варијанте енглеског. Контрастирају се учесталост значења, комплементације и колокације, што упућује на специфичности у употреби овог глагола код србофоних говорника.

У наредној студији ауторка анализира учесталост и функције личних замјеница *I, you* и *we* у функцији изграђивања личног метадискурса. Корпус истраживања чине три електронска корпуса, неизворни србофоних говорника и два изворна, а основни критеријуми идентификације метадискурса преузети су из новијег, рефлексивног модела метадискурса. Заокружујући резултате анализе ауторка показује да постоји уочљива разлика у личном метадискурсу, те закључује да се специфичности корпуса србофоних говорника морају интерпретирати не само као последица општих карактеристика усвајања страног језика, већ и наслеђа традиције писања из матерњег језика.

Свако поглавље садржи сопствену листу референци и резиме на енглеском, а целокупан садржај књиге обједињен је резимеом на српском језику и одабраном библиографијом на самом крају. Монографија је изузетно информативна и пружа добар увид у проучавану тематику уз многобројна добро одабрана упућивања на релевантну литературу. Уз те одлике, треба нагласити да су поглавља добро структурирана, да је текст написан компетентно, јасним језиком, што све указује на ауторкино добро познавање лингвистичке тематике о којој пише. Стога монографија *Кроз призму контрастивне анализе међујезика* даје значајан допринос савременим интердисциплинарним примењенолингвистичким и корпуснолингвистичким истраживањима како у нашој академској средини, тако и на међународном плану.

- **Радови након последњег избора:**

(2013). Engagement Markers in Introductory Textbooks. *Komunikacija i kultura online*, 4, 36–51.

У овом раду, користећи критеријум степена експлицитности у остваривању комуникације са читаоцима, ауторка најпре представља модел метадискурса који укључује поделу маркера на интерактивне и интеракционе, односно, редом, имплицитне и експлицитне. Затим се усмерава на маркере укључивања читаоца (енг. *engagement markers*), анализирајући њихову употребу на корпусу дискурса универзитетског уџбеника. Резултати анализе показују да се ови маркери користе у одабраном корпусу, и то најчешће заменице, директиви и позивање на заједничко знање, док су напомене и питања мање учестали. Ауторка закључује да се универзитетски уџбеници не одликују нужно једино ауторитативним метадискурсом. Напротив, метадискурсни маркери попут маркера укључивања читаоца јесу комплементарни пропозицији у формирању свеукупног значења дискурса.

(2014). On the Interpretive Progressive in Academic English. U: Osmankadić, M. (ed.). *A Festschrift for professor Snežana Bilbija (177–190)*. Sarajevo: Filozofski fakultet.

У овом раду ауторка се најпре бави анализом промена у глаголској синтагми у новијем периоду. Након тога усмерава се на новију функционалну улогу прогресивне глаголске синтагме у савременом енглеском језику – епистемичку, и то на корпусу универзитетског уџбеника. Пошто је у питању новија функционална улога, ауторка закључује да се у одабраном корпусу користи релативно често, што уједно представља значајну прагматичку екстензију прогресивне синтагме.

(2014). Прогресивни глаголски облик у енглеском језику почетком и крајем двадесетог века. У: Ковачевић, М. (ур.). *Наука и глобализација (зборник радова са научног скупа)*, 8/1 (209–221). Пале: Филозофски факултет.

У овом раду ауторка се бави анализом одабраних значења и употреба прогресивног облика у енглеском језику: итеративношћу, епистемичком употребом, квази-стативном употребом и старим пасивом. Наведене функционалне улоге анализирани су на корпусима популарног научног штива са почетка и краја двадесетог века. Резултати поређења указују на значајне различитости у учесталости поменутих улога у дијахронији тзв. скорије промене у језику. Ауторка закључује да се прогресивни облик показао као изузетно подобан за изражавање нових, нетипичних улога, иако јесте једна од најновијих карактеристика савременог енглеског језика.

(2014). Metadiscourse in Undergraduate Textbooks: Does It Ring a Bell?. У: Гудурић, С. и М. Стефановић (ур.). *Језици и културе у времену и простору (зборник радова са научног скупа)*, 4/2 (197–210). Нови Сад: Филозофски факултет.

Овај рад представља плод интересовања ауторке за рецепцију коришћених метадискурских маркера у изворном дискурсу универзитетског уџбеника код србофоних говорника енглеског језика. Истраживање је спроведено коришћењем комплементарних квантитативних и квалитативних метода, а теоријски модел описа метадискурса јесте подела на интерактивне и интеракционе метадискурсне маркере. Резултати показују да су перцепције испитаника значајно различите. Најзаступљенији су ставови да текст уџбеника садржи нетипичне елементе метадискурса, али не нужно јасније или сликовитије, посебно уколико захтевају значајно социо-културно знање. Закључак је да метадискурс у аутентичном академском енглеском може бити захтеван за неизворне говорнике језика, односно да управо метадискурс може да буде узрок различитог читања академског текста код изворних и неизворних говорника.

(2014). Is Academic English necessarily formal?. U: Penda, P., Bijelić, T. & Ž. Babić (ur.). *Going against the Grain* (243–254). Banja Luka: Faculty of Philology.

У овом раду ауторка најпре анализира термине *академски језик*, *академски енглески*, *формалност*, *неформалност*, а затим анализира степен формалности, као и коришћена граматичка средства (пасив, полумодали, скраћени облици и прогресивни вид) упоређујући два одабрана стандардна универзитетска уџбеника енглеске граматике (Greenbaum & Quirk, 1990; Huddleston & Pullum, 2005). Резултати анализе указују на то да су два уџбеника значајно различита, представљајући, по редоследу навођења, традиционалнији и модернији приступ академском енглеском. Интерпретирајући новије карактеристике, ауторка увиђа да је процес граматикализације (као и колоквијализације) приметан и у академском енглеском.

(2015). Модификације директног говора у академском дискурсу. У: Ковачевић, М. (ур.). *Наука и слобода (зборник радова са научног скупа)*, 9/1 (207–219). Пале: Филозофски факултет.

Тема овог рада јесте реализација туђег говора као директног говора у академском дискурсу, тачније – на тексту универзитетског уџбеника граматике савременог енглеског језика (Huddleston & Pullum, 2005). Анализа показује да се у овом неконвенционалном универзитетском уџбенику аутори често служе слободним директним говором, што је прилично неуобичајено у академском дискурсу. Ауторка закључује да овакву употребу морамо назвати метајезичком, али не и сагледавати је првенствено и примарно као метакомуникативну, већ као епистемичку. Функција слободног директног говора овде условљена је функцијом самог академског дискурса: он служи сликовитијем и јаснијем парафразирању примера основног облика директног говора. Закључак је да типично „недијалошки дискурс“ уџбеника може да усвоји и неке особености изразито дијалошког дискурса, као што је уметничка проза.

(2016). О дискурским маркерима у писању на енглеском језику као страном. У: Мاستиловић, Д. (ур.). *Наука и евроинтеграције (зборник радова са научног скупа)*, 10/2 (187–204). Пале: Филозофски факултет.

У овом раду ауторка се бави дискурским маркерима (енг. *discourse marker*), као феноменом који све више привлачи пажњу лингвиста у новијем периоду, уз претходну анализу концепта *дискурских очекивања* и *дискурсног трансфера*. У истраживању је коришћено више комплементарних метода. Резултати рада недвосмислено указују на недовољну уједначеност дискурса и употребе дискурских маркера у писању на енглеском језику као страном по степену формалности. Резултате истраживања ауторка интерпретира као недовољан трансфер из српског језика и неповољан третман дискурских маркера у актуелном приступу у настави страних језика, насупрот њиховом значају.

(2016). On Signalling Voices in Newspapers. U: Akbarov, A. (ed.). *Current Research On Language Learning and Teaching: Case Study of Bosnia and Herzegovina* (147–160). Cambridge: Cambridge Scholars Publishing.

У овом раду ауторка користи функционални приступ у анализи препричаног говора (нпр. *цитат*, *ехо*, *парафраза*, *извештај*, *изостављање*), уз комплементарну синтаксичку анализу, упоређујући овај приступ га са традиционалном поделом (директни и индиректни говор). Корпус чине најтиражније дневне новине на српском и енглеском говорном подручју британске варијанте. Истраживање је показало да постоје сличности у препречавању у оба језика, нпр. у честим употребама извештаја и примерима номинализације као граматичке метафоре у њима. Ауторка закључује да је евидентно неслагање између препречавања у новинском стилу и доступних описа у релевантним дескриптивним граматикама, чему је неопходно посветити већу пажњу и у теоријском и у примењеном домену.

(2016). On Meta-terminology in Linguistics. U: Osmankadić, M. et al. (eds.). *First International Conference on English language, Literature, Teaching and Translation Studies: Word, Context, Time*. Sarajevo: Dobra knjiga.

Овај рад је доминантно општелингвистичког карактера. Ауторка се бави питањем рефлексивности језика, једне од његових инерентних особина. Централни део рада посвећен је анализи значења *мета-терминологије* на енглеском језику, односно следећих термина: *metalanguage*, *metalinguistic*, *metalingual*, *object language*, *use*, *mention*, *metalinguistic operations*, *metalinguistic awareness*, *metadiscourse*, *metasemantics* и *metapragmatics*. Коначни допринос рада јесте формирање система *мета-терминологије* на енглеском језику.

(2017). Лични метадискурс у писању код неизворних и изворних говорника енглеског језика. *Филолог*, 15, 44–60.

У овом раду истражују се одређена метадискурсна обележја енглеског језика која се остварују употребама заменица првог и другог лица. Оновни циљ овог рада јесте контрастирање употребе ових као личних метадискурских компонената у неизворном и изворном корпусу у оквиру контрастивне анализе међујезика. Резултати указују да је фреквентност употребе ових заменица значајно различита у проучаваним корпусима, а затим се коментарише функција личних заменица као начина да писац постане актер у комуникацији са читаоцем, на пример да личне заменице имплицирају очекивану реакцију читаоца или претпоставке о ставу читаоца. У интерпретацији резултата узимају се у обзир социо-културолошке разлике традиција писања, које не морају да буду сметња остваривању функционалног дискурса аргументативног састава као најчешћег додипломског жанра.

(2018). Употребе глагола *make* у писању на енглеском језику као страном код изворних говорника српског језика (корпуснолингвистичка анализа). *Зборник Матице српске за филологију и лигвистику*, LXI(1), 165–180.

Ослањајући се на поступак контрастивне анализе међујезика, овај рад представља најпре детаљну семантичко-синтаксичку анализу глагола *make*, а затим анализира његове употребе у неизворном корпусу говорника енглеског језика чији је матерњи језик српски, контрастирајући их са изворним корпусом британске варијанте енглеског језика. На основу резултата истраживања, ауторка истиче уочене квантитативне разлике у учесталости појединих употреба, а затим и квалитативне, уз очекиване специфичности код говорника чији је матерњи језик српски. Разлике су резултат и међујезичких и унутарјезичких фактора. Закључује се да је овладавање колокативним карактеристикама овог фреквентног глагола комплексан и захтеван процес, што је у потпуности је у складу са актуелним сазнањима у оквиру усвајања другог језика.

[коаутор] (у штампи). The Status of English in Serbia. In S. Granger, F. Meunier, M. Paquot, & M. Dupont (Eds.), *The International Corpus of Learner English. Version 3*. Louvain-la-Neuve: Presses universitaires de Louvain.

Овај рад (једини у коауторству) представља информисану и утемељену глотодидактичку анализу актуелне друштвене ситуације у Србији и Републици Српској када је у питању настава енглеског језика на сва три нивоа образовања: основном, средњем и високом. У тексту су дате систематичне информације о предностима и недостацима актуелне наставе енглеског језика као страног, те мишљење аутора о томе како се неки од недостатака могу превазићи. Овај рад значајан је и по томе што представља ситуацију на српском говорном подручју на међународном нивоу, у оквиру публикације у штампи у издању престижног универзитетског издавача из Белгије.

- **Излагања на конференцијама у изборном звању ванредног професора:**
- 2014. год., *Језици и културе у времену и простору 4*, Филозофски факултет, Нови Сад
- 2014. год., *Наука и слобода*, Филозофски факултет, Пале
- 2015. год., *1st CELLTTS*, Филозофски факултет, Сарајево
- 2015. год., *FLTAL*, International Burch University, Сарајево
- 2016. год., *Наука и стварност*, Филозофски факултет, Пале
- 2017. год., *Наука и стварност*, Филозофски факултет, Пале
- 2018. год., *Наука и стварност*, Филозофски факултет, Пале

4. ОБРАЗОВНА ДЈЕЛАТНОСТ КАНДИДАТА

Образовна дјелатност прије првог и/или /последњег избора/реизбора

У изборном звању вишег асистента (од 2004. до 2008. год.) кандидаткиња је изводила вежбања на неколико предмета у оквиру уже научне области Специфични језици (Англистика): Савремени енглески језик, Фонетика енглеског језика, Морфосинтакса, Синтакса и Историја енглеског језика.

У изборном звању доцента, односно периоду од 2008. до 2013. године, др Јелена Марковић именована је за одговорног наставника на неколико предмета на Студијском програму за енглески језик и књижевност и Студијском програму за кинески и енглески језик и књижевност:

- Савремени енглески језик 3, 4, 5, 6,
- Фонетика енглеског језика,
- Морфосинтакса 1,
- Морфосинтакса 2,
- Историја енглеског језика,
- Примијењена лингвистика,
- Методика наставе енглеског језика 1,
- Методика наставе енглеског језика 2,
- Практична лексикографија,
- Варијанте енглеског језика
- Морфосинтакса енглеског језика
- Методика енглеског језика.

У периоду 2009–2012 била је одговорни наставник и на предметима Енглески језик 1–8 на Факултету за производњу и менаџмент у Требињу.

На Државном универзитету у Новом Пазару у периоду 2011–2014 држала предавања на предмету Енглески глагол, а у периоду 2015–2018 на предмету Фонетика енглеског језика.

- **Менторства у изради магистарских радова:**
- Жана Гавриловић: *Глаголски вид у финитној глаголској фрази у савременој британској прози (магистарски рад)*, Филозофски факултет, Пале, 2010. године; УНО Специфични језици (Англистика)
- Маја Жарковић: *Продуктивност и специфичност именица и придјева као атрибута у именичкој фрази у савременом енглеском језику (магистарски рад)*, Филозофски факултет, Пале, 2011. године; УНО Специфични језици (Англистика)
- **Учешћа у комисијама за оцјену и одбрану дисертације и магистарских радова:**
- мр Ненад Томовић: *Славизми у савременом енглеском језику (докторска дисертација)*, Филолошки факултет, Београд, 2010. године; УНО Специфични језици (Англистика)
- Санела Бајрић: *Однос модела интерактивног и традиционалног учења страног језика (магистарски рад)*, Филозофски факултет, Пале, 2010. године; УНО Специфични језици (Англистика)
- Светлана Максимовић: *Употреба садашњег перфекта у енглеском језику у насловима новинских чланака у британској и америчкој штампи (магистарски рад)*, Филозофски факултет, Пале, 2013. године; УНО Специфични језици (Англистика).

Учествовала је и у раду комисија за оцену тема докторских дисертација (Оља Јојић, 2009. године, Жана Гавриловић, 2012. године) и магистарских радова (Сузана Елчић, 2010. године; Светлана Максимовић, 2011. године; Бојана Солдар, 2013. године), пријављених на Филозофском факултету Универзитета у Источном Сарајеву.

Образовна дјелатност после последњег избора/реизбора

- **Предмети и настава у звању ванредног професора**

У изборном звању ванредног професора, др Јелена Марковић била је одговорни наставник на више предмета у оквиру УНО Специфични језици (Англистика) на првом циклусу студија на Студијском програму за енглески језик и књижевност и Студијском програму за кинески и енглески језик и књижевности Филозофског факултета на Палама:

- Савремени енглески језик 3, 4, 5, 6,
- Морфосинтакса енглеског језика 1 (Морфосинтакса 1),
- Морфосинтакса енглеског језика,
- Морфосинтакса 2,
- Историја енглеског језика,
- Примијењена лингвистика,
- Практична лексикографија,

- Методика наставе енглеског језика 1,
- Методика наставе енглеског језика 2,
- Методика енглеског језика.

На другом циклусу студија енглеског језика и књижевности именована за одговорног наставника на следећим предметима:

- Настава енглеског језика на раном узрасту,
- Настава енглеског језика код одраслих,
- Иновације у настави страних језика,
- Контрастивна реторика.

На докторском студију филологије на Филозофском факултету проф. др Јелена Марковић одговорни је наставник на предмету Теорија учења и усвајања језика.

Именована је за ментора при изради докторске дисертације мср Срђана Шућура под називом *Трансфер у фразеолошкој компетенцији у писању на енглеском језику као страном код србофоних говорника* (2019. год.). Дисертација је пријављена на Универзитету у Источном Сарајеву, у оквиру студија трећег циклуса на Филозофском факултету (Филологија).

- **Менторства у изради мастерских радова:**

Била је ментор при изради следећих урађених и одбрањених мастерских радова у оквиру уже научне области Специфични језици (Англистика) у звању ванредног професора:

- *Мартина Крушкоња: Коришћење матерњег у настави енглеског језика на раном узрасту*, 2014. година; Филозофски факултет, Пале
- *Александар Стојановић: Тестирање вјештине читања у настави енглеског језика код одраслих*, 2016. година; Филозофски факултет, Пале
- *Срђан Шућур: Интерференција матерњег језика у учењу енглеског језика као страног код одраслих*, 2016. година; Филозофски факултет, Пале
- *Драгана Јагодић: Формална настава граматике енглеског језика као страног на раном узрасту*, 2018. година; Филозофски факултет, Пале.

- **Учешћа у осталим комисијама**

Проф. др Јелена Марковић учествовала је у раду Комисије за оцену и одбрану урађене докторске дисертације мр Жане Гавриловић, *Енглеска субординирана клауза у функцији темпоралне детерминације*, 2014. године; Филозофски факултет, Пале; УНО Специфични језици (Англистика).

У својству председника учествовала у раду више комисија за оцену и одбрану мастерских радова на Филозофском факултету у оквиру УНО Специфични језици

(Англистика): Маја Ковачевић, 2016. година; Снежана Вилотић, 2016. година; Миња Радоња, 2016. година; Миња Ћевриз, 2017. година.

Учествовала је у раду комисија за оцену теме докторске дисертације мр Тања Петровић (*Специфичности вокабулара у енглеском језику саобраћајне струке*, Универзитет у Бањој Луци, 2015. године) и докторске дисертације мр Радоње Јукића (*Утицај прагмалингвистичких фактора на адекватност перформансе енглеских говорних аката код србофоних информаната*, Универзитет у Источном Сарајеву, 2017. године), као и магистарског рада Тање Мандић (*Интерпункција у енглеској и српској штампи*, Филозофски факултет, Пале, 2014. године), у оквиру уже научне области Специфични језици (Англистика).

5. СТРУЧНА ДЈЕЛАТНОСТ КАНДИДАТА

- Учешће у међународном пројекту *International Corpus of Learner English* (2015–2019) у својству координатора националног тима

Комисија жели посебно да истакне значај сарадње проф. др Јелене Марковић која је остварена са високошколским институцијама на међународном нивоу. У питању је сарадња са Центром за англистичку корпусну лингвистику у Белгији (*Centre for English Corpus Linguistics, Catholic University, Louvain-la-Neuve*), која траје од септембра 2015. године. Оквир сарадње је међународни пројекат *International Corpus of Learner English*, чији је координатор професорка емерита Силвијана Грејнцер [Sylviane Granger], а који представља један од првих и најзначајнијих корпуса ученичког енглеског (енг. *learner English*). Трећа верзија корпуса окупила је укупно двадесет пет националних тимова при универзитетима широм Европе и света. Проф. др Јелена Марковић учествује у овом пројекту у својству координатора националног тима који чине представници четири универзитета са српског говорног подручја (Источно Сарајево, Бања Лука, Београд и Нови Сад). Институција носилац националног потпројекта јесте Универзитет у Источном Сарајеву (подаци доступни на званичном сајту Католичког универзитета, <https://uclouvain.be/en/research-institutes/ilc/cecl/icle-partners.html>). У току су припреме за представљање ове, треће верзије корпуса на међународној научној сцени на конференцији у Варшави (*5th Learner Corpus Conference*) у септембру 2019. године. Представљање ће пратити и објављивање публикације *The International Corpus of Learner English. Version 3.* (S. Granger, F. Meunier, M. Paquot, & M. Dupont) у издању универзитетске куће *Presses universitaires de Louvain*, која ће укључити и приказ актуелног статуса енглеског језика у образовању у Србији и Републици Српској.

- Учешће у националном пројекту *Фразеолошка компетенција српских говорника енглеског језика кроз призму контрастивне анализе међујезика* (2019–) у својству координатора

У својству координатора националног пројекта, а у сарадњи са колегама са још три англистичке катедре (Пале, Бања Лука, Нови Сад, Београд), проф. др Јелена Марковић учествује у научноистраживачком пројекту под називом *Фразеолошка компетенција српских говорника енглеског језика кроз призму контрастивне анализе међујезика*, који суфинансира Министарство за научнотехнолошки развој, високо

образовање и информационо друштво при Влади Републике Српске (број 19/6-020/961-46/18 од 31. 12. 2018. године). Поменути пројекат у фази је реализације, а његови главни циљеви јесу формирање трокомпонентног корпуса србофоних говорника енглеског језика при Универзитету у Источном Сарајеву, учешћа чланова тима на конференцијама у региону и објављивање научних радова чија је тематика изузетно актуелна: фразеолошка компетенција србофоних говорника енглеског.

- **Остали облици сарадње са високошколским институцијама**

У оквиру остварене сарадње са Центром за корпусну лингвистику, проф. др Јелена Марковић у два наврата боравила је на Католичком универзитету у Белгији (новембар 2015. и новембар 2018. године), што је значајно допринело стицању бољег увида у богату библиографију радова новијег датума у оквиру поддисциплине *Learner Corpus Research* и планирању проширења сарадње. Наиме, како стоји и у писму препоруке професорке емерите Силвијане Грејнцер, осим актуелног плодног и веома ангажованог учешћа проф. др Јелене Марковић у пројекту *ICLE*, планирано је проширење сарадње од септембра 2019. године у оквиру још једног међународног пројекта чији је координатор такође професорка Грејнцер.

Вредно је напоменути и да је кандидаткиња у јесен 2008. године боравила у Данској, на Универзитету у Орхусу (*Aarhus University*), као стипендиста асоцијације европских универзитета *COIMBRA*, а у оквиру израде и припрема за одбрану докторске дисертације.

- **Активности из домена издаваштва/рецензирања**

У периоду од 2015. године члан је Редакције Филозофског факултета, са задужењима из домена лингвистике. У истом периоду учествује у раду Организационог одбора научног скупа Наука и стварност на матичном факултету. Члан је Међународног уређивачког одбора часописа *Комуникација и култура online*.

Рецензира радове за часописе *Радови Филозофског факултета* (Филозофски факултет, Пале), *Филолог* (Филолошки факултет, Бања Лука) и *Методички видици* (Филозофски факултет, Нови Сад), као и за зборнике радова са научних скупова. Учествовала је у рецензирању научне монографије проф. др Жељке Бабић (*Међујезички коловрат: анализа грешака, трансфер, вредновање*; Филолошки факултет, Бања Лука, 2018. године) и уџбеника за енглески језик за осми разред основне школе у едицији *English is Fun (ЗУНС Источно Сарајево, 2016. године)*.

- **Остале активности у звањима ванредног професора и доцента**

У периоду од 2008. до 2011. године обављала функцију шефа Студијског програма за енглески језик и књижевност у незавидним условима рада, као једини стално запослени наставник на Катедри у оквиру УНО Специфични језици (Англистика). У току тог периода обављене су припреме и добијена лиценца за покретање студија другог циклуса на матичном програму, а покренута је и процедура за лиценцирање Студијског програма за кинески и енглески језик и књижевност.

Као председник комисија за избор у академска звања (доцент, виши асистент,

асистент, предавач енглеског језика и лектор за енглески језик) за ужу научну област Специфични језици (Англистика), у изборним звањима ванредног професора и доцента, односно у периоду од 2008. до сада, припремила је бројне извештаје о кандидатима на неколико организационих јединица Универзитета у Источном Сарајеву. Осим тога, учествовала као члан у раду још неколико комисија за Универзитет у Источном Сарајеву и Универзитет у Бањој Луци.

Министарство просвјете и културе именовало је за члана Комисије за лиценцирање трећег циклуса студијског програма Филологија (језик и књижевност) на Филолошком факултету у Бањој Луци (2017. године). Претходно је учествовала и у раду Комисије за лиценцирање измена на првом циклусу и лиценцирање другог циклуса студија енглеског језика и књижевности на Филолошком факултету у Бањој Луци (2012. године).

У периоду од 2008. године до сада председник је Комисије за полагање стручног испита за наставнике и професоре енглеског језика у основним и средњим школама, при Министарству просвјете и културе Републике Српске.

6. РЕЗУЛТАТ ИНТЕРВЈУА СА КАНДИДАТИМА⁶

Интервју у трајању од сат времена одржан је 18. 6. 2019. године у просторијама Филозофског факултета, Катедре за англистику. У току интервјуа проф. др Јелена Марковић сумирала је укупне досадашње научне, стручне и образовне резултате, са посебним освртом на изборни период ванредног професора. На захтев чланова Комисије кандидаткиња је пружила детаљније информације о резултатима досадашње сарадње на међународном нивоу са Центром за корпусну лингвистику у Белгији, те о перспективама проширења сарадње.

На основу изнесеног Комисија констатује да је кандидаткиња у потпуности посвећена универзитетској настави и научним истраживања у оквиру уже научне области Специфични језици (Англистика), посебно у примењеном домену, као и да је веома активна када је у питању брига о младим кадровима на матичној Катедри.

7. ИНФОРМАЦИЈА О ОДРЖАНОМ ПРЕДАВАЊУ ИЗ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА КОЈИ ПРИПАДА УЖОЈ НАУЧНОЈ/УМЈЕТНИЧКОЈ ОБЛАСТИ ЗА КОЈУ ЈЕ КАНДИДАТ КОНКУРИСАО, У СКЛАДУ СА ЧЛАНОМ 93. ЗАКОНА О ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ⁷

Није обавеза.

(Проф. др Јелена Марковић у изборним звањима ванредног професора и доцента

⁶ Интервју са кандидатима за изборе у академска звања обавља се у складу са чланом 4а. Правилника о поступку и условима избора академског особља Универзитета у Источном Сарајеву (Интервју подразумјева непосредан усмени разговор који комисија обавља са кандидатима у просторијама факултета/академије. Кандидатима се путем поште доставља позив за интервју у коме се наводи датум, вријеме и мјесто одржавања интервјуа.)

⁷ Кандидат за избор у наставно-научно звање, који раније није изводио наставу у високошколским установама, дужан је да пред комисијом коју формира вијеће организационе јединице, одржи предавање из наставног предмета уже научне/умјетничке области за коју је конкурисао.

држала је предавања из наставних предмета који припадају ужој научној области за које је конкурс расписан, тако да се искључује потреба држања предавања).

III ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ

Експлицитно навести у табели у наставку да ли сваки кандидат испуњава услове за избор у звање или их не испуњава.

Кандидат: Јелена М. Марковић

Минимални услови за избор у звање ⁸	испуњава/не испуњава	Навести резултате рада (уколико испуњава)
<i>најмање један изборни период у настави у звању ванредног професора</i>	испуњава	Проведен један изборни период у настави у звању ванредног професора (2013–) (одељак 2.).
<i>најмање осам (8) научних радова из области за коју се бира објављених у научним часописима и зборницима са рецензијом након стицања звања ванредног професора</i>	испуњава	Објавила једанаест (11) научних радова. Радови наведени и приказани у одељку 3. (<i>Радови након последњег избора</i>).
<i>најмање двије (2) објављене књиге (научне књиге, монографије или универзитетска уџбеника) након стицања звања ванредног професора</i>	испуњава	Објављене две (2) монографије, наведене и приказане у одељку 3. (<i>Монографије након последњег избора</i>)
<i>реализовано менторство кандидата за степен другог или трећег циклуса</i>	испуњава	Реализована четири менторства након последњег избора (у одељку 4., <i>Образовна дјелатност</i>).
<i>успешно остварена међународна сарадња са другим универзитетима и релевантним институцијама у области високог образовања</i>	испуњава	Остварена међународна сарадња са Центром за корпусну лингвистку у Белгији (<i>CECL, UCL, Louvain-la-Neuve</i>) (описано у одељку 5).

⁸ У зависности у које се звање бира кандидат, навести минимално прописане услове на основу члана 77., 78. и 87. Закона о високом образовању односно на основу члана 37., 38. и 39. Правилника о поступку и условима избора академског особља Универзитета у Источном Сарајеву

Додатно остварени резултати рада (осим минимално прописаних)

Осим минимално прописаних осам научних радова, проф. др Јелена Марковић има још три објављена рада, уз четврти у штампи. Исто тако, остварила је четири успешна менторства, док је минимални услов једно менторство на другом или трећем циклусу студија.

Сарадња са другим универзитетима на међународном нивоу остварена је у претходном изборном периоду на веома значајном нивоу, у оквиру сарадње на међународном пројекту.

Остварени су и многобројни други резултати у оквиру стручне и образовне делатности.

На конкурс за избор у звање једног редовног или ванредног професора за ужу научну област Специфични језици (Англистика) стигла је једна потпуна и благовремена пријава, пријава др Јелене Марковић у звању ванредног професора.

Након прегледа достављене документације, анализе монографских публикација и објављених радова, као и процене досадашњег наставног рада кандидаткиње и других елемената битних за избор у звање редовног професора и након обављеног интервјуа, Комисија је мишљења да кандидаткиња испуњава све услове за избор у звање редовног професора, дефинисане чланом 77. Закона о високом образовању и чланове 5., 6. и 38. Правилника о поступку и условима избора академског особља Универзитета у Источном Сарајеву.

У свом научно-истраживачком раду, др Јелена Марковић се доказала као врло креативан и плодан аутор. Од избора у звање ванредног професора (од 2013. године) објавила је две научне монографије, учествовала на седам научних конференција у земљи и региону, те објавила једанаест научних радова у научним часописима или зборницима уз рецензирање. Анализа тих монографија и радова наведена раније у овом извештају јасно указује на стручну усмереност ка анализи врло актуелних тема из савремене англистике – првенствено ка анализи појединих елемената дискурса (и у изворном и неизворном језику), те употреби темпоралних и аспектуалних глаголских облика. Уз то, кандидаткиња је именована за ментора за израду једне докторске дисертације из области примењене англистичке лингвистике, била је ментор за четири одбрањена мастерска рада, а била је члан комисија за оцену и одбрану урађене докторске дисертације и мастерских радова. Посебно треба нагласити да ју је Министарство просвете и културе именовало за члана Комисије за лиценцирање трећег циклуса студијског програма Филологија на Филолошком факултету у Бањој Луци, као и за председника Комисије за полагање стручног испита за наставнике енглеског језика. Кандидаткиња је и координатор националног пројекта у сарадњи четири англистичке катедре (Пале, Бања Лука, Нови Сад, Београд).

Када се ради о међународној сарадњи, од изузетног је значаја сарадња кандидаткиње са Центром за англистичку корпусну лингвистику у Лувену (Белгија) од 2015. године.

Коначно, др Јелена Марковић врло успешно изводи наставу на више предмета у

оквиру уже научне области Специфични језици (Англистика), пратећи савремене трендове и примењујући их у организацији својих часова.

Узимајући у обзир све наведене податке, Комисија сматра да су испуњени сви услови за избор у звање редовног професора, па са задовољством предлаже **Наставно-научном већу Филозофског факултета и Сенату Универзитета у Источном Сарајеву да се др Јелена Марковић, једини пријављени кандидат, изабере у звање редовног професора за ужу научну област Специфични језици (Англистика).**

Пале, 20. 6. 2019. године

Ч Л А Н О В И   К О М И С И Ј Е :

1. Проф. др Предраг Новаков, редовни професор, предсједник
Филозофски факултет, Нови Сад
2. Проф. др Снежана Билбија, редовни професор у пензији, члан,
Филозофски факултет, Сарајево
3. Проф. др Јелена Филиповић, редовни професор, члан
Филолошки факултет, Београд